

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ : “นิธิ — ขุมทรัพย์”

คำว่า **นิธิ** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง มีรากศัพท์มาจาก นิ บทหน้า + ชาติ ลงในอรรถว่า ทรงไว้ + อิ ปัจจัย ลบ สระอา ที่ต้นธาตุ จึงสำเร็จรูปเป็น นิธิ (อ่านว่า นิ-ทิ) แปลว่า **ขุมทรัพย์, ทรัพย์ที่เขาฝังไว้** ในพระพุทธศาสนา มีข้อความที่แสดงเรื่องขุมทรัพย์ อันเป็นขุมทรัพย์ภายใน คือ บุญซึ่งได้แก่ความดีทุกประการ ดังข้อความบางตอนจากพระสูตรต้นคปิฎก ขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ นิธิกัณทสูตร ว่า

**“ขุมทรัพย์คือบุญ (บุญนิธิ) ไม่สาธารณะแก่ชนเหล่าอื่น โจรก็ลักไปไม่ได้
บุญนิธิอันใด คิดตามตนไปได้ ผู้มีปัญญาพึงทำบุญนิธิอันนั้น”**

ขุมทรัพย์ กล่าวโดยประเภทใหญ่ๆ แล้ว มีอยู่ ๒ ประเภท คือ ขุมทรัพย์ภายนอก และขุมทรัพย์ภายใน ขุมทรัพย์ภายนอก เช่น ทรัพย์สิน เงิน ทอง เป็นต้น ไม่มีความมั่นคง ไม่มีความปลอดภัย อาจจะถูกแย่งชิง หรืออาจจะเสื่อมสูญวันใดวันหนึ่งก็ได้ ไม่ได้เป็นที่พึ่งสำหรับผู้ที่เป็นเจ้าของขุมทรัพย์ (ภายนอก) อย่างแท้จริง บางครั้งบางครั้งอาจจะเป็นเหตุนำอันตรายแก่ผู้ที่เป็นเจ้าของเสียอีก แต่ขุมทรัพย์ภายใน อันได้แก่ **บุญนิธิ (ขุมทรัพย์ คือ บุญ)** ที่กุลบุตรกุลธิดา ฝังไว้ดีแล้วด้วยการให้ทาน ด้วยการรักษาศีล ด้วยการสำรวมปิดกั้นไม่ให้บาปอกุศลเกิดขึ้นทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และทางใจ หรือด้วยการฝึกตน อบรมเจริญปัญญาสะสมปัญญาซึ่งเป็นความเข้าใจถูก เห็นถูกในสภาพธรรมที่กำลังปรากฏตามความเป็นจริง เป็นขุมทรัพย์ที่ประเสริฐ ควรที่จะได้สะสมอบรมให้มีขึ้นสรุปแล้ว กุศลทุกประเภท เป็นบุญนิธิ เป็นขุมทรัพย์ที่มีความมั่นคง มีความปลอดภัย ใครๆ ก็ลักไปไม่ได้ เป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริง เป็นสิ่งที่คิดไปตนไปในภพหน้า พร้อมทั้งยังเป็นเหตุอำนวยผลที่น่าปรารถนาได้ทุกอย่าง เพราะเหตุว่าสิ่งที่น่าปรารถนาทุกอย่าง สำเร็จด้วยบุญนิธิทั้งนั้น

เพราะฉะนั้น ขุมทรัพย์คือบุญ จึงประเสริฐกว่าขุมทรัพย์ภายนอก ควรอย่างยิ่งที่แต่ละบุคคลจะพึงเป็นผู้ไม่ประมาทในการเจริญกุศลทุกประการ ตามโอกาสและตามกำลังความสามารถที่พอจะกระทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ พึ่งพระธรรม ศึกษาพระธรรมที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ ซึ่งเป็นการพึ่งการศึกษาในสิ่งที่ประเสริฐที่สุดในชีวิต เพราะขณะที่จิตเป็นกุศล ไม่ว่าจะเป็นไปในกุศลประเภทใดหรือแม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม ย่อมประเสริฐกว่าขณะที่จิตเป็นอกุศล, ขณะที่กุศลจิตเกิดขึ้น ย่อมชำระขัดเกลาอกุศล แต่ถ้าเป็นอกุศลจิตแล้ว ย่อมขัดขวางต่อการเจริญขึ้นของกุศล ไม่นำมาซึ่งประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com , โทร . ๐๘๕- ๖๒๑๗๑๐๖]